

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13088

DOS KELBL

Mendele Mokher Sefarim

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שול = ביבליאטעק

187

מענדעלע מוכר ספרים

דאס קעלבל

פארלאג, קולטור-ליגע, ווארשע

שולר = ביבליאטעק

№ 1

מענדעלי מוכר ספרים

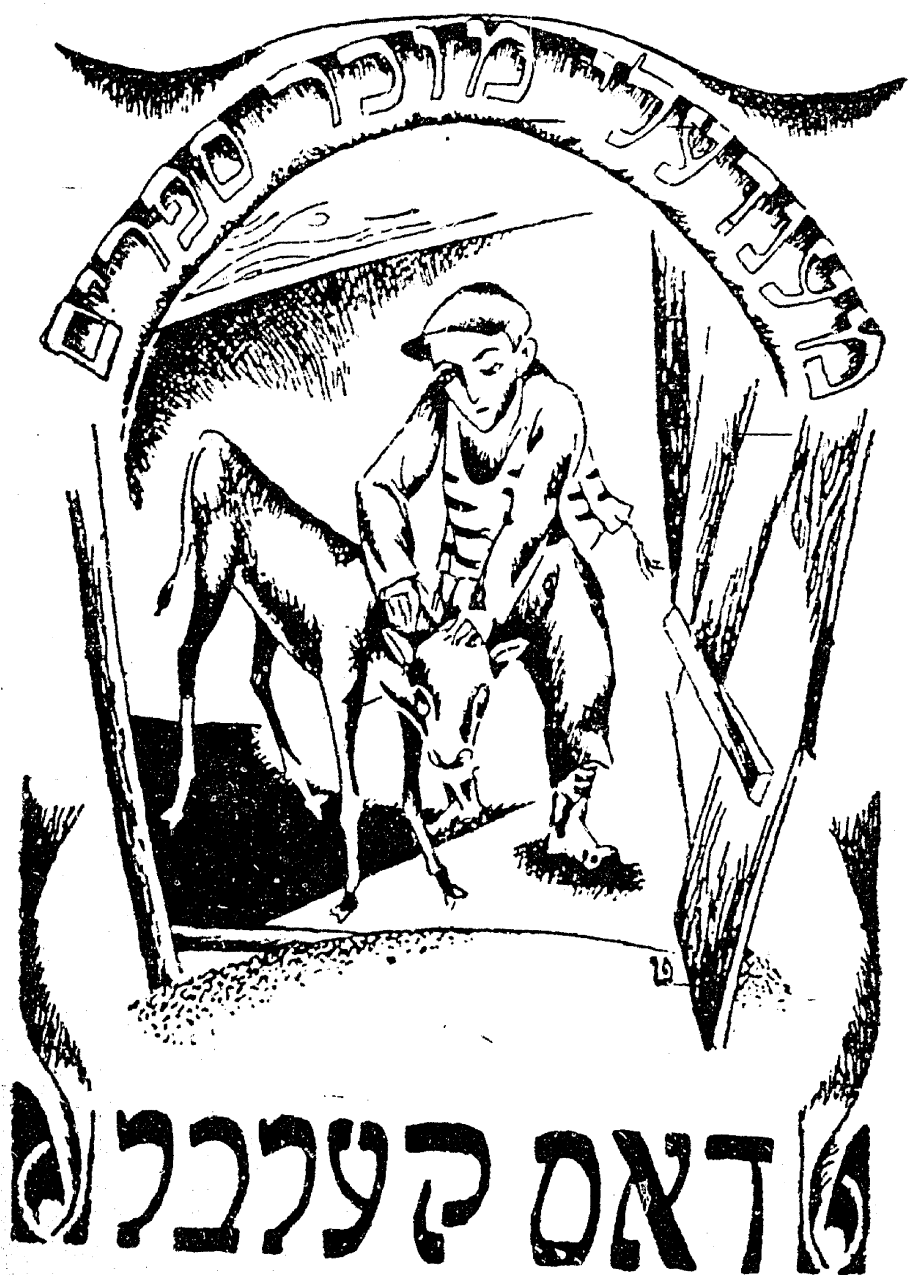
דאס קעלבל

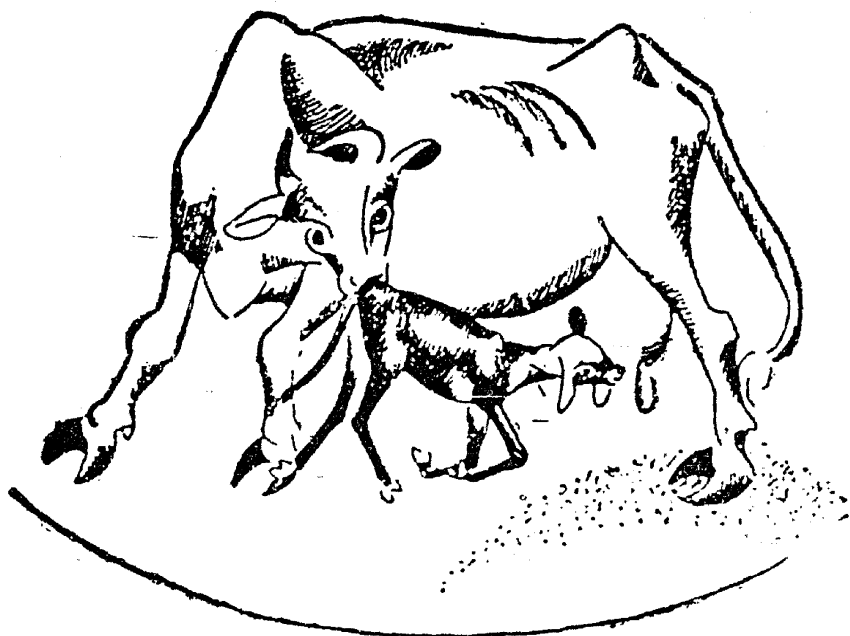
פארלאג . קולטור-ליגע . האחשע

דאָס קעלבל סאַרקירצט פֿון מענדעלי מולר
ספּרימט בוך: „ספּראַההמנות“ קאַפּיטל: דאָס
תּוֹסֵפוֹת - יוֹם - טוֹב - קֶעֶלֶבֶל
אַנלֵוטֶרירט: פֿון יוֹסֶף טֵטֶיקֶאָה
דֶרֶטֶע אַוִּיסֶלֶאָבֶע

Ciele — Sz. Abramowicza.
Wyd. „Kultur-Liga“. Warszawa, 1926.

Druk. „Di Welt“ Warszawa. Nowolipie 7

א.

ווינטער אמאל, גאנץ פרי, אז איך בין געלעגן אייני-
גענורעט אונטער דער קאלדרע, פארשלאָפן, נאָך ניט בדעה
האַבנדיק אויפשטיין, גיין אין חדר, דערפיל איך, ווי מע
וועקט מיך, טאַרעט מיך אין איין געשריי:
— גיכער שטיי אויף, גיכער, גיכער!

איך טו מיך נישט טויט, נישט לעבעדיק אַ כאַפּ אויף
און דערזע פאר מיר מיין שוועסטער, אַ מיידל פון אַ יאָר
צוועלף. דאָס פנימל שיינט איר, די אויגעלעך פינקלען
עפעט מיט אַ גלאַנץ גאר משונה, דאָס מיילכל האַלב אָפן,

אויף די ליפעלעך עפעס א פארגליווערט מין שמייכלע. זי וויל עפעס זאגן און קאן נישט, אזוי פארנעמט איר דער אָטעם, נאָר וואָס זי שטרעקט אויס, וואַרגענדיק זיך, דאָס הענטל, טייטנדיק אויף עפעס דאָרט אין דער מיט שטוב:

— אָ— אָ!

איך גיב אַ קוק— אוי, גוואַלט, אַ קעלבֿל!
און אזוי ווי איך בין באַרוויס, נאָהעט, אין איין העמדל, האַלטנדיק איין האַנט אויפן קאָפּ, קיין צייט נישט האַבנדיק אויסזוכן און אַנטאָן דאָס יאַרמולֿקעלע, טו איך אַ שפרונג אַראָפּ פונם געלעגער געשווינט צו אים. די פרייד מיט מיר איז געווען אזוי גרויס, גלייך ווי די וועלט איז מיינע, גלייך ווי אַלצדינק אין איר פילט מיין שמחה. עפעס לייכט די זון גאָר אַנדערש, עפעס איז דער פרימאָרגן מילדער, פריינטליכער ווי תמיד, עפעס פילט זיך אומע-
טום אין דער לופט יומטובדיקס, פול און פול מיט קעלבֿל.
אַלצדינק שמייכלט, זאָגט:

גוט יום-טוב, מזל טוב דיר מיטן קעלבֿל!...

איך זען מיך אויף די קניעלעך, אַ ביסל פונדערווייטנס און באַטראַכט מיר דאָס קעלבֿל. אַ שיינס, אַ רויטס מראה געלכן, אויפן שטערן אַ ווייסער פלעק, ווי אַ זילבערנע קאָ-קארדע, גאָר אַ גאָטס וואונדער!

וואָס ווייטער, ווייטער גיב איך מיך אַרוק אונטער, באַקענענדיק זיך מיט אים נענטער; וואָס ווייטער, ווייטער גיב איך עס אַ גלעט, דאָ אַ טאַפּ, דאָרט מיט אַ פינגער, אַריינקונדיק אים בשעת מעשה אין די אויגן, ביז איך ווער דערמיט שוין אַ נאָנטער שמעלֿקע און לָאָז אים אַראָפּ אַ גראָבן „שלום עליכם“, אזוי טאַקע מיט דער גאַנצער האַנט, מיט אַלע פינגער.

דאָס קעלבל האָט, אַפנים, נאָך נישט געוואוסט דעם
 טייטש פונם „שלום עליכם“, מיט וואָס מען עסט עס,
 ווארים עס האט זיך עפעס געפילט ווי באַליידיקט, און צו-
 נויפונעמענדיק זיך מיט אַלע קרעפטן, געפרובט אויפשטיין.
 פריער האָט עס אָנגעהויבן הינטן אַרום, פאַמעליכן, פאַ-
 מעליכן, זיך געשטעלט אויף די הינטערשטע פיסלעך, בליי-
 בנדיק אָנגעשפאַרט אויף די קני פון די פעדערשטע, וואָס
 נאָך פאַרלייגט אונטער זיך. שפעטער אביסל האָט זיך עס
 שוין געשטעלט אויף אַלע פיר-פּיס, וואָס האָבן זיך געשאָ-
 קלט ווי פיסלעך פון אַ צעשאַטענעם טיש. אזוי איז עס,
 שאַקלענדיק זיך אומגעלומפערט, אויסשטעלנדיק אַ פאַר
 קעלבערנע אויגן, אַ היפשע וויילע געשטאַנען — און פלוצים
 פאַררייסט עס דעם וויידל און גאַלאַפּ, גאַלאַפּ איבער דער
 שטוב.

עס ווערט אַרעש, אַ געפילדער. עס פאַלט אום די
 מיטליקע באַנק מיטן צעבראַכן פיסל, עס דערשרעקן זיך די
 הינער, פליען משוגענערווייז איבער טיש און בענק, צעברעכן
 אַ גלעזל, קערן איבער עפעס אַ שיסל. די מאמע ביי דער
 קימפעטאָרין, ביי דער בהמה הייסט עס, דאָרט אין הויז,
 דערהערט דעם טאַראַראַם, דעם האַרמידער, לויפט אין איין
 אָטעם אַריין אין שטוב שטאַרק אויפגעבראַכט און לָאָזט
 אויס איר צאָרן צו מיין קאַפּ.

אוי, אַ טאָג האָב איך עס געהאַט דעמאָלט, אַ טאָג
 פון פעטש און קלעפּ אין דערהיים, אין חדר, געלייזט גענוג!
 אַוועקגעאַנגען פון דערהיים אין חדר בין איך מיט אַ
 קאַפּ פול מיט קעלבל. וועמען איך האָב באַגעגנט אויפן
 וועג, האָב איך אָנגעזאָגט די בשורה: אונזער קו האָט
 געהאַט אַ קעלבל! פאַר איטליכן פון מיינע באַקאַנטע יינגלעך

האָב איך אָפגעלויבט אין טאָג אַרײַן דאָס קעלבל, אונטער-
 שמייכלענדיק דערביי פאַר גרויס הנאה, ווי אַ בעל-שמחה.
 געמיינט דערמיט—הע-הע! לאָזן זיי מיר מקנא זײן! וועמען

מיר האָט געטויגט, האָב איך צוגעזאָגט ווייזן אים דאָס
 קעלבל, אינאיינעם מיט מיר זיך דערמיט אַ ביסל אָנשפּילן.
 ביי איינעם אפילו האָב איך גענומען פאַראויס אַ פאַר יונישע
 מעשענע קנעפּ מיט אַדלערס און אַ יעריכן-בייטעלע, שווערנ-
 דיק-אים, ווי איך בין אַ ייד"ן, אַז דער פיבוד פאַרן רייטנ-
 דיק צום ערשטן אויפן קעלבל געהער אים.

עס פארשטייט זיך, אז פאר גרויס שמחה און אזוי פיל
געשעפטן האָב איך פארשפעטיקט קומען אין חדר און
געכאַפּט אַ מיאוסן פּסק.
נאָר פעטש זיינען פעטש, און קעלבל איז קעלבל, די
גמרא ליינט פאַר מיר אָפּן, און עס קוקט אַרויס פון

דאָרט, עס דרייט זיך מיר פאַר די אויגן — קעלבל. עס
קריכט, קריכט מיר אין. קאַפּ אַ מאַרדעטשקע, אַ שיינס, אַ

געטאָקסט, אויערלעך קלייניטשקע, אויפגעשטעלטע, א קע-
פעלע, א העלזעלע. דער רבי קנעלט, מריקעט נ"א א גמרא-
ניגון, און מיר אין די אויערן מעקעט די קו נאָכן קעלבל. דער
רבי טוט זיך א הויב פונם בענקל — דאָס קעלבל א הויב
אויף די פיסלעך; דער רבי שטרעקט אויס די האנט — דעם
קעלבל פאַררייטט זיך דאָס עקל: האָץ-האָץ-האָץ—און עס
פליט א פאַטש! דער רבי איז ביזן, פּרעגט ווי איך האַלט.
איך האַלט מיך ביי דער באַק.

קומענדיק אַהיים, איז די ערשטע זאך מיינע געווען—
קעלבל. שטיל, אויף די שפיץ פינגער האָב איך בשתיקה מיך
צוגעגנבעט צום קעלבל. די מאמע האָט עס פאַרשטופט אין
א ווינקעלע פאַר א גוט אויג, מען זאָל עס קיין עין-הרע
נישט געבן. אָנגעהויבן האָט זיך ביי מיר, ווי דער שטייגער
איז, פריער א קוק, אן עסן פאַר ליבשאפט מיט די אויגן.
אין א ווילע אַרום שוין א גלעט, א טאפּ, דערנאָך א האַלון,
אן אַרומנעמען, גאָר נפש אַחת. און לִסוף שוין גראַבליך,
מחילה, א קוועטש, און מייך קעלבל טוט א שפרונג אַהין-
אַהער איבער דער שטוב, ווערט עס אן איבערקערעניש,
סדום-ועמורה, און עס רעגנט אויף מיר פּעך און שוועבל,
פייערדיקע פעטש הייסט עס, גאָר א שרעק!

די ליבע צום קעלבל איז ביי מיר געוואָקסן מיט יעדן
טאָג און צוגלייך מיט איר די יסורים, האַרצווייטאָק מיינער,
וואָס זי האָט מיר אָוגעמאַכט. מייך קינדעריש הערצל איז
פאַרלאָפן מיט בלוט, האָט נישט געקאָנט רוהיק אָן פאַרדראָס
האַרכן דעם שמועס איבער דעם קעלבל, ווי מע וויל עס,
נעבעך, קוילען, ווי מע דינגט זיך מיט דעם קצב. עס שטייט
זיך, קוקט, קוקט אזוי גוט, היימיש, לעקט דער מאַמעס
האַנט אזוי ליבליך-פריינטליך, און דאָ שאַצט מען אָפּ דעם

ווערט פון זיין לעקער, פון זיין צינגל! ס'איז עפעס טאקע
א גוואַלט, א רציחה!

עס האָט מיר וויי געטאָן דאָס האַרץ אויפן קעלבל:
גוואַלט, א רחמנות! עס האָט מיך פאַרדראָסן, געברענט, גע-
בראַטן: גוואַלט, וואָס וויל מען האָבן, געבער, פון זיין לעבן!
איך בין אַרומגעגאַנגען צעקאַכט, ווינד-און-וויי איז מיר
געווען פון ביידע זייטן: האָב מיך געשעמט קוקן דעם
קעלבל און דער מאַמע, להבדיל, אין די אויגן...

ווער ווייכט צו וואָס דאָס וואַלט געפירט, ווען עס זאָל
זיך נישט געווען אונטעררוקן פלוצים אַזוינס, אויף וואָס מע
האָט זיך כּלל נישט געריכט.

ב.

ס'איז אַ ווינטער-נאַכט. אַ פּראָסט מיט אַ ווינט. אַ
פּראָסט אַ ברענענדיקער, אַ ווינט אַ שטורעמדיקער. עס
בלאָזט, פייפט, ריפּ-סקריפּ, ווי אויף אַ חתונה פון
טויזנטער רוחות; עס שפּרינגען, טאַנצן זיילן שניי, דרייענ-
דיק זיך משוגענערווייז איבער די גאַסן. עס קנאַקן, טראָס-
קען דעכער, עס היילט, ווייעט אין די קוימענס און עס
זשומען, צימבלען שויבן אין די פענסטער.

אויף דער גאַס קיין לעבעדיק באַשעפעניש, נישט איין
יידישע בהמה, אַלע ווי אויסגעראַמט. און וועלכע זיינען
פאַרבליבן דאָ, ליגן באַגראָבן, אַז אַך-און-וויי צו זיי, טיף
איבער די אויערן אין שניי.

אונזער בהמה, עפעס נאָך, משטיינס געזאָגט, אַשטיקל
קימפעטאַרין, האָט אונטערגענעכטיקט אין דעם פינסטערן
הויז, אין נעץ און שמוץ, וואו עס בלאָזט פון אויבן, פון
אונטן, פון אַלע זייטן, וואו ס'איז אומצוקומען פאַר קעלט.

און וואָס טוט אַ בהמה? אַ בהמה מעלה-גרהט, חורט, קייט
איבער אַלץ פריערדיקע, שוין האַלב פאַרדייעטע, פוילע
נמאס-ומיאוס געוואָרענע זאכן, אַז נייע שפיין פאַר זיך האָט
זי דאָך מפות — און ביים איבערקייען קייכט זי, לאָזט זי
שטילע זיפצן. די זיפצן צעגייען זיך ווייט אַרום און לאָזן זיך
פילן אויך אין שטוב.

אויף מאָרגן גאַנץ פרי האָט מיך אויפגעוועקט פונם
שלאָף אַ ביטער געשריי, אַ יאָמער, אַ קלאָג, ווי מע באַוויינט
אַ טויט.

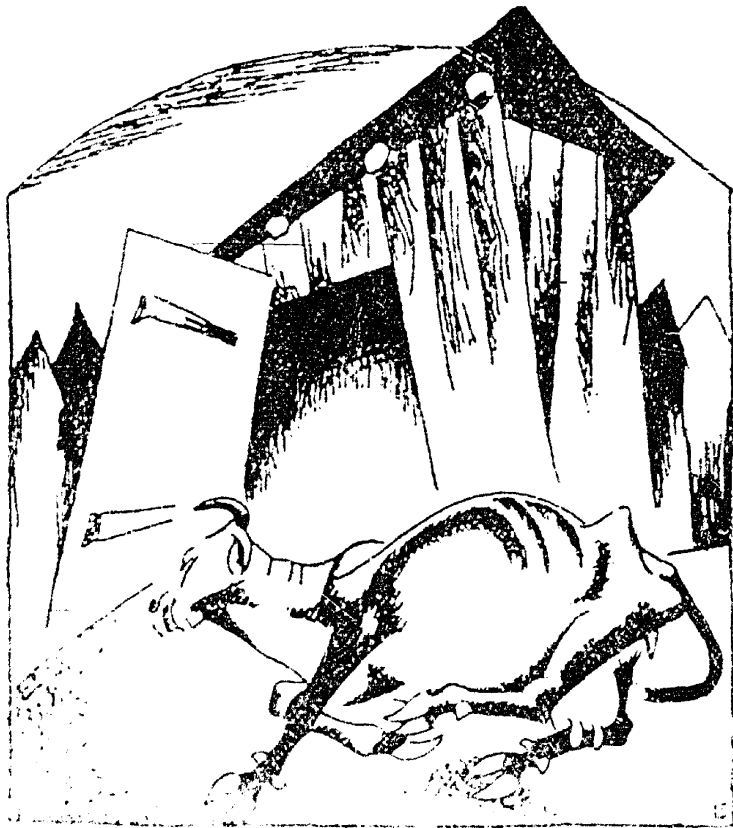
דאָס וויינט, שרייט די מאַמע.

וואָס איז?

געפגרט די בהמה!

דאָס הויז-געזינט איז פאַראומערט, אין שטוב הערשט אַ
טרויער, אפילו דער האָן שטייט אַראָפגעלאָזט דעם קאַפּ,
נישט אַרויסגעפירט די הינער זיינע פון אונטער דעם אויוון,
האַפערדיק, [ווי תמיד. איינע פון די הינער מיט אַן איי
פאָדעט, קוואַקעט, זוכט אַן אָרט. וויל זיך לייגן, און נישטאַ
ווער זאָל איבערזעקן זי מיט דער זיפ ווי געוויינליך. נאָך
איינע פליט אַרויס פון אונטער דער בעט, הענדום-פענדום
אויף אַ בענקל מיט אַ פאַרריסן קעפעלע, זעהר שטאַלץ אין איין
קול: מזל-טוב מיר מיט אַן איי, זיך שוין געלייגט אין אַ גוטער
שעה! און דער שיינער מאַן, דער האָן, זאָל זיך עס אויף
מיר כאָטש אַרומקוקן, צוגיין ווי דער שטייגער איז. קיינעם
איז נישט אין קאַפּ. אַלע שטייען פאַראומערט, ווייבער, שכנות
אויך אין דערמיט. די מאַמע איז מספיד פאַר זיי די בהמה,
דערציילט אירע שבחים, איר קעז און פוטער, נאָך מעלות
אַזעלכע, אַל'דאָס גוטס, פון וועלכע איך האָב פריער גאַר
נישט געוואוסט.

— „הערט אַ מעשה — זאָגט זי מיט אוויינענדיקן ניגון — היינט גאַנץ פרי אָט די טיר אָט-אַ, פון דער שטוב אין דעם הויז, עפן איך. גיי איך ווי אַ בעל-הביתטע מעלקן פרי אַריין. דאָס מעלקשעפּל אין דער האנט, שטרוי צום פרעסן האָט דער באַקאַנטער גוי נאָך נישט געבראַכט — פאַרגעסן. אַ פּראָסט — אַ שרעק. צייט מעלקן. רוף איך: מאַין-מאַין-מאַין! זי רופט זיך נישט אָפּ. גיי איך שוין צו נאָנט, איך גיב אַ

קוק — איי, אַ דונער האָט מיך נישט דערשלאָגן, זי איז טויט!
גאָד פּלוצים, ערשט נאָכן קעלפן זיך, פּגרט עס אַ בהמה!...

און אין דערמיט הספד, פליט אריין פונם אלקערל דאָס
קעלבל, האָץ-האָץ מיט אַ פאַרריסן וויידל, אַ פאַרוואַרפן קעפל,
„מע-מע“ אין איין קול, דאָס האַרץ רייסט ביי איטליכן אין
שטוב, קוקנדיק אויף דער יתומה, נעבעך. אַלע פאַרשטייען
דעם טייטש פון „מע“, וואָס דאָס „מע“ באַטייט. דאָס מעקעט
עס, נעבעך, נאָך דער ברוסט, עס וויל עסן. דאָס מעקעט עס,
בעט זיך צו דער מאַמען, זי זאָל עס אויסצוואַגן, אַפּלעקן
מיט דער צונג. ווייבער, שכנות, ווישן די נען, די אויגן,
מאָכן פּיסקעלעך, און די ליפעלעך זייענע רירן זיך, גרייט צום
רעדן. איינע פון זיי, אַוואַילקענענדיקע, וואָס שיט אַין די
רייד ווערטער פון די הייליקע חכמים, פאַרכאַפט זיך פּריער
און צעלאָזט זיך אין אַ ברייטן שמועס:

— דער, וואָס לעבט אייביק, וואָס איך בין נישט ווערט
זיין נאָמען צו דערמאָנען, — הויבט זי אָן אויף תחינה-לישון,
צונויפשנירנדיק די ליפעלעך און קנייטשנדיק אַכרום פּנימל
— דער אַלמעכטיקער, ער איז גערעכט און זיין משפט איז
גערעכט! לאַז זי, די בהמה, זיין אַקרובן-עולה, מכפר זיין,
רייניקן, אייך און כל ישראל פון אַלע אומרייניקייט און פון
אַלע אומוירדיקייט. מיין עצה-טובה וואָלט געווען — דאָס
דאָס קעלבל, די פּרובט פון איר מוטער-לייב, זאָל בלייבן
לעבן. זאָל עט ביי אייך זיך האַדעווען, און דער, וואָס
שפּייזט פונם קליין ווערימל ביז דעם וויזלטיר, וועט העלפן
עס צו שפּייזן אַמאָל מיט שאַלעכץ פון קאַרטאַפל, אַנאָל
מיט אַ ביסל קלייען, דאָס אַ ביסל, יענץ אַ ביסל. וואָס קאָן
עס זיך אַנווען אין בעל-הבתישקייט אַ קעלבל? איר פאַרשטייט,
פון אַ קעלבל וואַקסט אויס אַ בהמה, און אַ בהמה איז גוט,
תמיד אָנגעלייגט, ווער שמועסט ביי היינטיקע צייטן און
פּערט נאר ביי יידן. אַך-אַך-אַך!

אלע ווייבער באטענדען צו די מאמע לאָזט זיך איינ-

רעדן.

דאָס קעלבל בלייבט לעבן — און מיר פאלט אראָפּ אַ
שטיין פונם האַרצן.

די מעשה מיט דער בהמה, איר אומגעוויינליכער טויט
האָט אָנגעמאכט אַרעש אין שטעטל. לייט זיינען געקומען
אויף חידושים אַנקוקן דאָס קעלבל.

שטארק געבענקט די ערשטע צייט האָט דאָס קעלבל, נעבעך, נאָך דער ברוסט. מ'האָט עס געשטילט אמאָל מיט אַ לעמעשקע פון קאַרענע קלייען, אמאָל מיט ברויט אַ שטיקל, — מיט אַ הויפּן היי. ציינדלעך האָט עס געהאַט אַכט פעדער-שטע, שיינע, ווייסע, נאָך ביים געבוירן ווערן. איך האָב זיי אַליין געציילט. עס האָט געגעסן און דאָך צוויילן אונטער-געמריקעט. עס האָט אַלץ געסמאַרעט מיט דער נאָז, געזוכט, געשמעקט, און וואָס נאָר אים איז צום מויל געקומען, אַ האַנטוך, אַ טישטוך, אַ זאַק, האָט עס געקייט. אַ היטל, אַ יאַרמולקע — אויך סחורה. איינמאָל האָט עס שיער זיך ניט דערוואָרגן מיט אַ טשאַלנט-שמאַטע. אַנס, וואָס מ'האָט זיך באַצייטנס אַרומגעקוקט, גראָד באַדאַרפט גיכער פאַררוקן דעם טשאַלנט. און אויב (מ'איז פון אים דאָס אַלצדינק אויסגעשטאַנען, ניט זיינער פטור צו ווערן, איז דאָס נאָר געווען אינם זכות פון דער מאַמען זיינער, זאָל זיך דאָרט מיען.

איך איינער האָב עס אמת טאַקע ליב געהאַט טיף פונם האַרצן, עס שטאַרק באַדויערט; אַ רחמנות, ס'איז, נעבעך, עלנד, אַ יתום! ... האָט מען עס אַ מאָל באַליידיקט מיט אַ קלאַפּ, מיט אַ זעץ, פלעג איך מיך אַרויסשטעלן, זיך אָננעמען קעלבלס קריוודע און געכאַפט דערפאַר דאָס מייניקע. אָט דאָס האָט מיך נאָך מער צוגעצויגן צום קעלבל, דערפאַר וואָס מע איז אַנטקעגן אונז ביידע געווען גראָב אומגערעכט, וואָס מיר ביידע האָבן געליטן פון אַנדערע. שטאַרקערע פון אונז, גאָר אומזיסט.

און אַפנים, ביים קעלבל בין איך אויך טאַקע גשווען

א שטיקל חשוב. וואָרים עס פֿלעגט זיך לֶאָזן גלעטן פֿון מיר
 ביים קעפל, אָננעמען ביי די אויערלעך, קוקנדיק דערביי
 צו מיר מיט אַ פֿאַר אומעטיקע אויגן, לעקנדיק מיך
 פֿריינטליך, גלייך ווי עס וואָלט זיך פֿאַר מיר עפעס גע-
 קלאָגט, געוואָלט עפעס אזוינס זאָגן. איך, ווידער, האָב עס,
 דאַכט זיך, פֿאַרשטאַנען, געפֿילט, וואָס אים אויף דער לֶונג,
 וואָס לעקט עס מיך מיט דער צונג.
 עס האָט מיך געצויגן צום קעלבל און מיר זיינען גע-
 ווארן געטרייע חברים.

ד.

ס'איז נאָך פֿסח. אויס בֿין-הזמנים. יינגלעך גייען אין
 חדר, קעלבלעך, בהמות אין דער טשערעדע. דער רבי מיט
 דעם קאַנטשיק, דער פֿאַסטוך מיט דער בייטש. מלמדים
 נעמען זיך קנעלן. איטליכער מיט זיין חדר, און דער פֿאַסטוך
 מיט זיינע בהמות. באַהעלפער שלעפֿן, טראָגן, ווי דער סדר
 העולם איז, פֿיצלעך קינדער, שלאָפֿינקע אויף די פֿלייצעס
 אין הדר אַריין, און דאָס קעלבל אונזערס, אַ געוונטס,
 נישט קליין צו לייפֿן מיט די פֿיסלעך אַליין, בלייבט גאָר
 איבער אין דערהיים! עס גייט אַרום בטל. פֿאַרוואָס? —
 ס'איז נאָך צו יונג צו טרייבן עס אין טשערעדע, זאָגט
 דער פֿאַסטוך, עס וועט ניט פֿאַרזאַמען די תורה זיינע:
 מעלֶה-גרהן, מאַכך מיט דער מויל, נישקשה, שפעטער
 אַ ביסל אויך. לעת-עתה, זאָגט ער, זאָל זיך עס
 מגדל זיין אונטער אַ היימישער השגחה ביז דער
 רעכטער צייט.

אין ברירה, דאָס קעלבל בלייבט, נעבעך, און גייט
 איבער אויף אַ סך הענט. קיין האָניק דערפֿון האָט עס ניט

געלעקט. די מאמע ווייזט אים אַ היי איז סדור; דער-פאָר-
שטאַפט אים דאָס מויל מיט שיהי-כיהי; יענער לערנט
דאָס דרך-ארץ—און פון די פולע טובות איז עס, נעבער,
שטענדיק הונגעריק, שטאַרק פונם לייב אַראָפּ. -

אויף זיין גליק האָט זיך ביי מיין מלמד אויסגעלאָזט
די תורה פאַר מיר. איך הויב אָן דערווייל צו לערנען, הייסט
עס, אין בית המדרש אַליין פאַר זיך. מע פאַרלאָזט זיך,
הייסט עס, אויף מיין יושר, און די השגחה אויפן קעלבל
גייט מיט דער צייט איבער אינגאַנצן צו מיר אין
די הענט. איך ווער עס דער מדריך זיינס אין אַ
גוטער שעה!

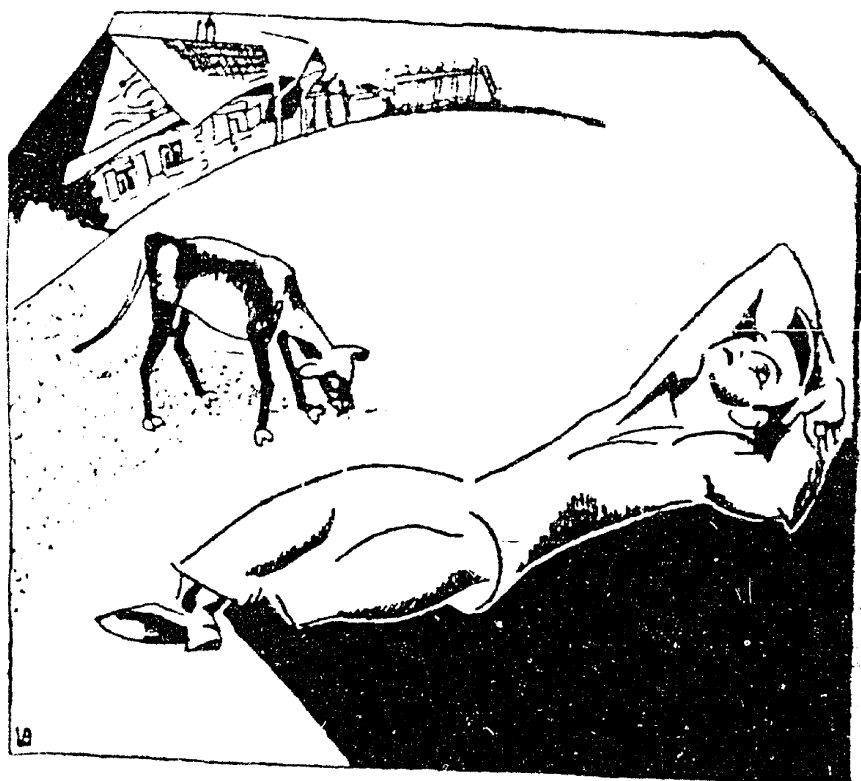
עס עפנט זיך פאַר אונז ביידע אַ נייע וועלט—א וועלט
אַ ליכטיקע, אַ שיינע, אַ פרייע, וואָס ניט איך, נישט דאָס
קעלבל, האָבן זי ביז אַ הער, ליגנדיק פאַרשפאַרט איז
חדר, אין שטאַלכן, קיינמאָל נישט אָנגעקוקט.

— לכה דודי!— זאָג איך, אָננעמענדיק דאָס קעלבל
ביים שטריקל, וואָס אים אַרום דעם האַלז— קום, מיין
פריינט, נצא השדה, אהין אויפן גרינעם גראָז.

אי-אי, איז עס דאָרט גוט, מחיה! עס לעבט, עס רירט
זיך אַרום און אַרום. גאָטס באַשעפענישן, וואָס ביז אַהער
גאָר ווילד-פרעמדע פאַר מיר, פויגעלעך אַלערליי, מיני
זשוקלעך אַזוינע, היישעריקן, גרילן אַזוינע און אַזוינע,
פליען, שפּרינגען הויך אין דער לופט, אי אונטן צווישן דעם
גראָז לעבעדיק-פרייליך, מיט אַ געזונגעריי, אַ זשוזשעריי,
אַ צימבלעריי. עס הערט זיך אַ קאַנצערט, עס פילן זיך
ריחות פון בשמים, עס שימערט אין די אויגן פון בלומען
פל-המיני קאָלירן.

עס אַטעמט זיך עפעס אַזוי גרינג, אַזוי פריי. עפעס טוט

עס מיך אינעווייניק א ברי — האָפּ-האָפּ-האָפּ! טו איך אַ
 שַׁרוּנג, קוליע מיך פאַר גרויס פאַרגעניגן עטליכע מאָל
 איבער און צי מיך אויס אויף פּריש-ווייכן מאַך מיט דעם
 בויך אַרויף. די ליכטיקע זון קוקט מיר גלייך אין
 פנים אַריין, שיינט, שמייכלט, ווי גערעדט: אַ יאָ ינגעלע, גוט!

עפעס גאַר ניט ווילנדיק, ווי פון זיך אליין, עפנט מיר
 זיך דאָס מויל, און אַ יקום-פורקן-ניגון לאַזט זיך הערן אויף
 אַ וויינענדיק-קוויטשיקן ביי-קולכל. דאָס קעלבל קוקט זיך
 צו מיר אום און מאַכט: „מען“ עס האָט אַזוי ווי געהייסן:
 שאַ, וואס איז!

דאָס קעלפֿל פֿאַרטיפֿט זיך אין דעם עסן געשמאַק, מיט פֿונג. איך קוק, קוק פֿאַרטראַכט, און עס קומט מיר פֿאַר יעקב אבינו, ווי ער פֿיטערט די שאָף ביי לבן ארמי, עס דאַכט זיך מיר אויך דאָס גוטע באַגעגעניש זיינס מיט רחלען ביים ברונים דאָרט, ווי זיי קושן, האַלזן זיך פֿאַר גרויס ליבשאַפט. אַנגעהויבן לכתחילה האָבן מיר די פֿיטערונג מיט דעם גרינעם באַרג, נישט ווייט פֿונם שטעטל, דערנאָך האָבן מיר זיך פֿאַרקליבן העט-ווייט, אויסזוכנדיק אַ וואונדער-שיין אָרט, גאָר אַ געמעל.

זאָל זיך אייך דאַכטן אַ וואַלד. ביימער-סאָסנעס געוויק-סיקע ציען זיך, ווי אַ סטרונקע גלייך, הויך אין הימל אריין, אונטן גלאַט-נאַקעט, און אויף די קעפֿ גרינע היטלען-קאַפע-ליושן אַים, צווישן וועלכע עס ברעכן זיך דורך-שטראַלן ליכטיקע פֿון דער זון, און באַלייגן דאָס ריינע סאַמעטענע גראַז זיי ביי די פֿיס מיט העלע פֿאַסן גינגאַלדענע. פֿאַר דעם וואַלד שטייען קליינע, געדיכטע וועלדעלעך, פֿון נידעריקע, יונג-פֿרישע, זאַפֿטיקע פֿוימעלעך כל-המינים, צעוואַרפֿן דא, דאָרט, אויף אַ היפּשן, פֿרייען מיט גרעזעלעך און שמעקן-דיקע קרייטעכצער באַוואַקסענעם פֿלאַץ. פֿאַרנט-צו ציען זיך פֿון אים, פֿונם פֿלאַץ אַוועק, פעלדער-תבואה העט-לאַנג, נישט צו פֿאַרנעמען מיטן אויג, און אים ביי דער זייט לאַזט זיך די גאַנצע געגנט אַלץ נידעריקער-נידעריקער אַראָפֿ אין אַ טאַל, וואו עס שפרודלט, ריזלט אַ ריין קלאָר וואַסער לעבעדיק-שפּילנדיק, ווי אַ קינד, דאָס באַהאַלטנדיק זיך ערגעץ צווישן געדיכט פֿאַרצווייגטע ווערבעס דאָרט, דאס אַ ווייז געבנדיק זיך ווידער, לויפנדיק-שפּרינגענדיק באַרג-אַראָפֿ פֿון שטיינדלעך אויף שטיינדלעך, האַלטנדיק אין אייז מאַכו: בול-בול-בול!

חוץ מיר און דעם קעלבל — נישטאָ דאָרט קיינער. נאָר
וואָס אַ מאָל טראָגט דער גוטער יאָר אָן עפעס אַ פויגל,
שטעלט עס זיך אויף אַ צווייגל, וואָרפט אויף מיר בגנבה
אָן אייגל, וואונדערנדיק. זיך, ווער זאָל עס זיין דער מין
נפש, טוט באַלד טאַקע אַ בוק מיטן קעפל, אַ טרייסל
מיטן וויידעלע, אַ מאַך מיט די פליגעלעך און — זיי געוונט!
אוועק, אוועק...

אָדער אויף יענער זייט טאָל אַקעגן לאַזט זיך אַמאָל
אַראָפּ אַ בושעל, טוט זיך אַ שטעל אויף די לאַנגע, רויטע
פיס, אויסשטרעקנדיק אין דער הויך דעם לאַנגן זילבער-
ווייסן האַלז מיט דעם רויטן פיסק, שטייט אזוי אַ וויילע,
קיין ריר זיך נישט צו טאָן. פלוצים קליפּ-קלאַפּ, קלאַפּ-קליפּ
מיט דעם שנאָבל און — מאַרש, מאַרש איבער דעם זומפּ.

צייטנווייז פאַרטראָגט זיך אַ ווידערקול ערגעץ אינם
וואַלד, אַ געקלאַפּעריי פון פורלעך אויפן וועג דאָרט.
איך ליג מיך צעלייגט, שמאַכנדיק פאַר גרויס פאַרגעניגן,
קוק אויפן קעלבל און טראַכט:

— אז וואויל איז אונז ביידן! ביידע האָבן מיר
איינער דעם אנדערן צו פאַרהאַנקען דערמיט, וואָס מיר
זיינען דאָ. ווען נישט איך, וואַלסטו אצינד געהינעט אין
שטאַלכן, און ווען נישט דו, וואַלט איך אצינד געהינעט
אין בית-מדרש.

אַט אזוי פלעג איך פאַרברענגען אַ שטיק טאָג, שעפנדיק
נחת פון גאָטס וועלטל און פונם קעלבל, וואָס האָט זיך
שטאַרק צוגעלאָזט צו מיר, געוואָרן מיט מיר, ווי מע זאָגט,
פּוֹנֵי-בְּרֵאשִׁית. מע האָט געמעגט אַנקוקן אויף חידושים
מיט וואָס פאַר אַ שמחה עס האָט זיך געשפילט מיט מיר,
מיט וואָס פאַר אַ קעלבערנע התלהבות עס האָט זיך געלאָזט

לויפן, אונטערהויבנדיק דעם הינטן, אזוי זיך פלוצים,
עפעס גאָר פון דער העלער הויט. טאַקע נאָר עפעס, ווי
אַ קינד צו דער מאמע, פלעגט עס אַמאָל אויסשטרעקן דעם
האַלד, אַנבויגנדיק צו- מיר דעם קאָפּ. ווי געזאָגט: נאָ,
קראַץ מיר!

אין פאַרלויף פונם זומער זיינען מיר ביידע ווי איבער-
געביטן געוואָרן. דאָס קעלבל האָט אויף זיך גענומען לייב!
ס'איז אים אויסגעקראַכן די האַר און באַקומען אַ נייע
גלאַנצנדיקע הויט. איך בין אויך געקומען צו די קרעפטן,
באַקומען גאָר עפעס אַ נייע הויט און זעהר אַ שטאַרקן
אַפעטיט. דאָס לערנען האָט ביי מיר דענסטמאָל אזא נעם
געהאַט, ווי ביים זאַט קעלבל, קומענדיק פונם פעלד, האָט
אַ טעם געהאַט שטרוי, קאַרטאָפּל-שאַלעכץ.

ה.

— מילא, וועגן דעם קעלבל איז שוין נישטאָ וואָס צו
ריידן. מען האַלט שוין דערמיט אויף אַ שטייגער — עס וועט
אם ירצה השם, אַבי געזונט, זיין אַ בהמה. די שאלה אָבער איז
אַצינד: בחור! וואו האַלט מען מיט דיר. וואָס פאַר אַ גוטס,
בחורל, קאָן אַרויסקומען פון דיינע פעלדער, דיינע וועלדער?
אזוי האָבן זיך געווענדעט צו מיר מיט אַ מוסר מיינע
היימישע, מיך געפרעגט און געענטפערט פאַר מיר, זיי טאַקע
אַליין:

— איין מיטל פאַר דיר, עס זאָל אויס דיר ווערן אַ
לייט, איז נאָר די ישיבה, קיין אַנדער תכלית איז גאָר נישט
געמאָלט.

עס האָט מיר האַרציק באַנג געטאָן שיידן זיך מיט דעם
קעלבל, מיט גאָטס וועלטעלע, דאָס ליינע, וואָס האָט מיר

אריינגעגעבן א נייע נשמה: נאָר ווען וויל עס נישט ווערן
א לייט, קומען צו א תכלית? אַך, רבוננו של עולם, האָב
איך ביי מיר געטראַכט, עס זאָל מעגליך זיין אַריבער-
צופעקלען אַהינצו, אין דער ישיבה, אָט דאָס אַלצדינק, דאָס
קעלבל אַהין אויך טאַקע!

און וואָלגערנדיק זיך אין דער ישיבה, אַמאָל אויף אַ
האַרטער באַנק, אַמאָל אויף דער ערד, אַ קולאַק צוקאַפּנס,
פלעגן זיך מיר עפענען אין די געדאַנקען וואונדער-שיינע
פאַנאַראַמעס. ביימער, תבואות, פלומען, בערגלעך, טאַלן,
אַ גילדענע זון און אַ ריינער פלויער הימל. אין קאַפּ שפּילט
מיר אַ טשיזשיק, אין די אויערן זשוזשעט מיר אַ זשוקל, אין
נאָז פאַרגייען מיר ריחות — דאַכט זיך בשמים... צוקאַפּנס,
דאַכט זיך מיר, פון מאַך אַ קישעלע, און עס קריכן אויף מיר,
דאַכט זיך, משה רבינוס פערדעלעך. עס ציט מיך, ציט ביי
דער נשמה אַלץ אַהין, אַהין...

— „מאַמע-לעב! — שרייב איך אין איין שיינעם זומער-
טאַג אַ היים — איך באַגער, נישקשה, לערנען, האַלט שוין,
ברוך השם, אויף אַ שטייגער... נאָר וואָס זען? שטאַרק
אַ היים בענק איך, נאָך דיר, מאַמע, נאָך איטליכן (נאָכן
קעלבל האָב איך מיך געשעמט זאָגן). אוי, לאַז מיך אויף
אַ פאַר טעג קומען אַהיים! עס וועט קיין הוצאות נישט
קאַסטן. איך וועל גיין צופוס. נישקשה, וואָס איז? אַלע
בחורים ביי אונז גייען צופוס. און נאָך וואָס פאַר אַ מיין
גיין — באַרוויס. מיט דעם שטעקן אין דער האַנט און דעם
פעקל אויף די פלייצעס. אַקעגן אַ ח"י גראַשן פאַרמאַג איך
טאַקע במזומנים, נאָך פון פורים, פאַר לייענען די מגילה
דער קעכן דאָרט, וואו איך עס שבת, און פאַר אַפּטראַגן
פונם בעל-הבית משלוח-מנות צו זיין מחותן. לאַז מיר, מאַ-

מעניו, אוי, איך בעט דיך!

און נישט ווארטנדיק אויף. תשובה, לאז איך מיך שפע-
טער מיט עטליכע טעג, אזוי ווי איך שטיי און גיי, אין וועג
אריין, עס פארשטייט זיך, צופוס.

אויב ס'איז נאָר געמאָלט אויף דער וועלט גליק, און
געווען דענסטמאָל אַ גליקליכער מענטש אויף איר, איז דער
איינער געווען איך. עס פאָרן דאָך סוחרים אין בוידן, פריצים
אין קארעטעס, אַבער וואָס פאַר אַ טעם האָט דאָס פאָרן
זייערס אַנטקעגן דעם צופוס-גיין פון אַ ישיבה-בחור, ווי איך,
וואָס רייסט זיך אַרויס פון שימל, אַ דערשטיקעניש אויף
דער פרישער לופט, אויף דער פרייער ליכטיקער וועלט,
וואָס ווערט עפעס ווי פון טויט לעבעדיק?

ארויסגעגאנגען בין איך גאנץ פרי, געגאנגען מיט
זייטנוועגעלעך צווישן ווייץ און קאָרן דעם גאַנצן טאָג, אונ-
טערשפּרינגענדיק פאַר פרייד, אויך אונטערזעצנדיק זיך
אַמאָל, און געקומען אַ היים בין איך מנחה-צייט, ווען בהמות
קומען צוריק פונם פעלד.

מיין קעלבל זע איך איז, הע-הע-הע, אָן עין הרע,
אַ קאַלב.

איך גיב מיך אַ שטעל גלייך אים אַנטקעגן פנים.
— שלום עליכם, קעלבל, — מאַך איך און וויל עס
אַ גלעט טאָן.

עס בויגט אָן דעם קאַפּ, נישט אַנצוקוקן מיך, אויס-
שטעלנדיק מיר אַ פאַר קליינע שפיציקע הערנער, ווי גע-
רעדט: אָן הענט! וואָס פאַר אַ מחותן מיט מיך, מיך צו גלע-
סן, ביסטו פעטער.

עס פאַרדריסט מיך טאַקע אַ ביסל, נאָר נישקשה, טראַכט
איך מיר, מע באַדאַרף זיך פּרובן נאָך-אַמאָל.

— מאין-מאין-מאין! — זאָג איך, האַלטנדיק דעם קעל-
בל פאַר דער נאָז, אַ ביסל פון דערווייטנס, אַ הויפן גראָז —
נא, הייסט עס, אַ מתנה פון מיר!

עס שמעקט, סמאַרעט מיט דער נאָז, אַנקוקנדיק מיך
פאָרוואַנדערט, גלייך ווי געזאָגט: עפעס קענטליך! דאַכט
זיך דער און פאַרט נישט דער.

— א, נישט דערקענט? אי-אי! — שמייכל איך אַ ביסל
מיט תרעומות, מיט גאַל, הייסט עס.

און קוקנדיק אַ וויילע אַזוי אויפן קעלבל, ווי שיין, גע-
זונט, באַלייבט, ווי לעבעדיק, פריש עס זעט אויס; פאַרגליי-
כנדיק אים אַקעגן דאָס דאַרע, קוואַרע לייב מיינס, דאָס
בלייך-אויסגעווייקט פנימל מיט דער גאַנצער ישיבה-בחורשער
געשטאַלט מיינער, כאַפט זיך מיר נישט ווילנדיק אַרויס אַ
זיפץ טיה פונם האַרצן.

דאָס קעלבל, דערקענענדיק מיך, אַפנים, אין דעם קול,
ווערט מיט מיר היימישער, שטרעקט פריינטליך אויס צו מיר
דעם האַלז צום קראַצן, ווי דער שטייגער זיינער איז געווען
פריער. עס שטייט אַזוי עפעס ווי גערירט, קוקט מיט האַלב
פאַרמאַכטע אויגן, אויף מריקענדיק צו מיר שטיל פון דער
ברוסט: המ-מ-ם! ס'איז דערינען געלעגן אַזוינס, וואָס גאָר
נישט פאַר דעם מענטשנס לשון. איך האָב עס אָבער גוט
געפילט, עס האָט אויסגעדריקט אַ פראַגע: זאָו ביסטו פלו-
צים אַהינגעקומען? און צוגלייך טאַקע אַ באַדויערן: המ-מ-ם,
וואָס פאַר אַ פנים, נעבעך, דו האַסט!

ו.

בלייבן ביי דער אַרימער מאַמע, אַ וויסטע אַלמנה מיט
יתומים, איז געווען זי אַן אוממעגליך.

— איך געזעגן מיך מיט מיינע אלע ליבסטע, זאג א זיי געזונט די שיינע פעלדער, די גרינע וועלדער, וואו איך האב געשפאצירט, איך לאז מיך אוועק צופוס ווייטער אהין, אין דער ישיבה.

א ביטער יאָר, נישט פֿאַר ייִדישע קינדער געדאַכט, האָב איך געהאַט דאָס מאָל אין דער ישיבה, פֿיל ערגער נאָך ווי פֿריער. א יאָר אָן „טעג“, — עס האָט מיר געפֿעלט טעג צום עסן, און איך האָב געליטן הונגער. א גליק פֿאַר מיר, וואָס פֿיל אַנדערע פֿון די אַרימע בחורים האָבן אויך געדאַרט, געהונגערט — איז עס פֿאַר מיר געווען כּאָטש א האַלבע טרייסט.

נאָך אַ לאַנגער צייט שטילשווייגן שרייבט מיר די מאמע:

„מזל-טוב דיר, זונעניו, מזל-טוב אויך מיר מיט מיין בהמה! עס האָט זיך געקעלבט דיין קעלבל, איז געוואָרן אויף קעז און אויף פֿוטער אַ בהמה! אין שטוב איז דאָ מילכיִקס, אַ ביסל צום פֿאַרקויפֿן און פֿאַר זיך אויך אַביסל. ווי דער-לעב איך שוין אויך פֿון דיר אין גיכן נחת, הלואי אַמן, רבֿנו של עולם! זעהר אַ גוטע בהמה. נאָר וואָס דען? איך האָב פֿון איר צרות. זי לאָזט זיך נישט מעלקן, וואַרפט זיך, שרייט, בענקט, גייט פֿשוט אויס נאָכן קעלבל. האָסטו גע-הערט, אַ בהמה זאָל נישט קאָנען פֿאַרגעסן דאָס קעלבל! עפעס טאַקע נאָר ווי אַ מאַמע אַ קינד להבדיל. משוגע איז זי טאַקע נאָך קעלבלווייז געווען, געטויגט האָסטו דו איינער טאַקע צו איר. גוט אויסגעלערנט האָסטו זי. האָסטו געמעגט ווייניקער לערנען זי און לערנען בעסער אליין. לערן, זונע-ניו, לערן, וועט אויס דיר, אם ירצה השם, ווערן אַ לייט. אַ סעלבעלע איז דאָס געווען זעהר אַ געראַטנס, טאַקע גאָר

אן אַנטיק. דער קצב האָט מיר דערפֿאַר געגעבן אַ גוטן מקח,
פונם געלט שיק איך דיר אַ פֿאַר גילדן. נאָ, ווייס. האָב אויך
הנאה פֿאַר דיין מי אַמאַל מיט דיין קעלבל! איר ביידע זיינט
דאָך ווי אַנדערע צוויי. ווייטער שרייב איך דיר, אַז..”

נאָר גענוג! וואָס ווייטער זי שרייבט האָב איך שוין
ניט געלייענט. עס ווערט מיר פינכטער אין די אויגן, פֿאַר-
דרייט זיך מיר דער קאַפּ, פע, נישט גוט, אַזוי, אַז מע האָט
געמוזט אָפּגיטן מיך מיט אַ גאַנצן עמער וואסער.
מיניע חברים שטייען צו מיר צו, פרעגן:

— וואָס איז פֿאַרט די מעשה? איז עמיצער פון די
היימישע, חס-ישראל, קראַנק, אַדער, די שעה זאָל נישט
זיין, אפשר גאָר געשטאַרבן?

און איך שווייג, האַלטנדיק זיך ביים האַרצן. גיי דער-
צייל, נאָר אויף לייטיש געלעכטער, יענעם אַ מעשה מיט אַ
קעלבל! אַז דאָס איז מיר נישט גוט פֿאַר רחמנות אויף אַ
בהמה, מיט וועלכער מיר איז באַשערט געווען, צום ערשטן
מאַל אין אינוזערע ביידנס יונגע יאָרן, אָנצוקוקן גאָטס וועלט
מיט אירע פעלדער די שיינע און צו פֿאַרברענגען דאָרט
ביידע אַ שטיק צייט, די טייערסטע אין לעבן; אַז דאָס
טריפט מיר דאָס בלוט פֿאַר רחמנות אויף אַ בהמה, אַ
מאַמע, און ערשטלינג, וואָס בענקט נאָך איר קינד, נאָך איר-
געקוילעט קינד, נעבעך!...

גענוג, איבערגענוג איז פֿאַר מיר געווען דער מאַמעס
עטליכע ווערטער, אַז איך זאָל ווערן צעקאָכט, צערייצט, אַז
די פֿאַנטאַזיע זאָל אַרבעטן מעשים, מיך נישט לֵאָזן רוען
די נעכט.

קוים וואָס זיך געלייגט—א-הא, ברוך הבא! הויבט
זיך אָן די שפּיל. עס טרעט אַרויס אויף דער סצענע דאָס

אלטע קעלבל, שוין א מאַר מיט דעם קינד—א קעלבע
 א בריליאַנט. עס טשעפעט יך דאָס קעלבעלע, זויגט די
 ברוסט, אונטערשלאָגנדיק צו ווייל דעם אייטער, דרייענדיק

דערפיי מיט דעם וויידעלע. די מאמע איז גאָר איבער-
 גליקליך, זי בויגט אויס דעם קאפ צום קינד, לעקט עס,

לעקט, שטיל אונטערמריקענדיק פאר גרויס ליבשאפט... עס
פינקלט, שימערט ארום און ארום, א ליבליכע ווארימקייט
צעגיסט זיך אין די אלע גלידער און אויפן הארצן פילט
זיך עפעס אזוי גרינג, אזוי גוט... באַלד טאקע טוט זיך
עפעס ווי א דריי. עס טונקלט אין די אויגן, אויס גע-
שטאַלטן, אויס קאַלירן, אויס אַלצדינק—גאַרנישט!...

איך וואַרף מיך, איך קער מיך אום אויף דער אַנדער
זייט, קלינג-קלינג, ווי מיט א גלעקעלע אין די אויערן
—הע-הע, ווידער די שפּיל!

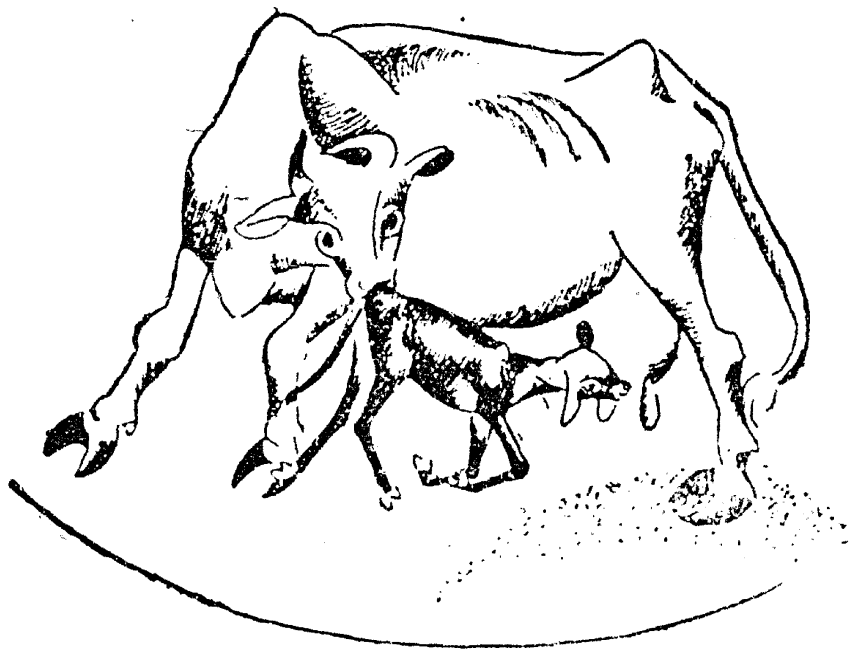
א סצענע א טרויעריקע. עס רייסט זיך דאָס יונגע קעל-
בעלע, רייסט זיך דעם קצב פון די הענט ארויס, עס לויפט
מיט א ביטער געשריי, און דער קצב נאָך אים. פילנדיק זיין
מלאך-המות און שטאַרק וועלנדיק לעבן, לויפט עס אויסער
זיך, נעבעך, פאר שרעק, באַהאַלט נאָך עמיצן דאָרט צווישן
די פאַלעס, קייכט, מעקעט, ווי עס בעט רחמים: ראַטעוועט!
דער קצב כאַפט דאָס שוואַך קעלבעלע, בינדט עס אויף אלע
פיר. עס צאַפלט, שרייט: מע-מע — מאַמע הייסט עס — נאָר
אומזיסט! די מאַמע איז אויפן פעלד, הערט נישט דאָס ביי-
טער געשריי פון איר ליב קינד, הערט נישט דעם קינדס
געזעגענען זיך מיט איר פאַרן טויט...

רויט-בלוי, א פאַרבלענדזעניש, אויסמישעניש ארום און
ארום. איך טאַפ מיך, וויש מיך — דאַכט זיך בלוט, שפּריצע-
לעך בלוט...

עס באַשלאַגט מיך א שווייס!...

און מײן קערפער ווערט א צעשטערטע, א צעבראַכענע
גלי... צווישן ווירקליכקייט און חלומות נישטאָ קיין אונ-
טערשייד. ס'איז א דרייעניש, א פלאַנעניש...

עס ווארפן זיך אין מיר אלע מינוע גלידער. עס זידט,
קאכט, רוישט ארום מיר, עפעס א גאנצע איבערקערעניש.
אי דער קאפ, עס שפאלט זיך מיר דער קאפ!

ענטפראנען ביסערלאנען
"קולטור-ליגע"
יארצייט, לענגע 40 י"י 11.

